

TVRDOŠÍN

NOVINY VŠETKÝCH OBČANOV MESTA TVRDOŠÍN
OKTÓBER-NOVEMBER 1992

Rozšíria rady našich čitateľov či aj prispievateľov?

V druhej polovici októbra sme vytipovali zatiaľ známych podnikateľov pôsobiach na území Tvrdošína a poslali sme im list s ponukou, aby sa stali predplatiteľmi mesačníka Tvrdošín, ktorý okrem iného zriadil v septembri novú rubriku INFORMÁCIE PODNIKATEĽOM.

V podobnom duchu znel aj list odoslaný členom miestneho odboru Matice slovenskej, v ktorom ponúkame v rámci MATIČNÉHO OKIEN-KA informácie z augustového Valného zhromaždenia a iných podujatí Matice slovenskej a hlavne - výber podstatných myšlienok z Národného programu MS, pokladaného za významný "kompas" v súčasnej hodnotovej orientácii.

Mesačník Tvrdošín zaznamenáva všetky významné pohyby v živote nášho mesta, snaží sa byť vo vzťahu k periodicite čo najaktuálnejší, ba

všimá si aj blízke okolie, čím sa stáva významným informačným doplnkom reťaze: Týždenník Orava Dolný Kubín, dvojtýždenník Biela Orava Námestovo, noviny OTF, náš mesačník, prípadne ešte mesačník Trstenský hlas. Vzájomné posielanie jednotlivých výťažkov až na Trstenský hlas je samozrejmosťou.

Veríme, že všetci, ktorých oslovujeme, i Vy, ktorí práve čítate tieto riadky, nielenže nájdete tých 12. korún, prípadne 20. korún, (keby niektoré číslo bolo na väčšom počte strán a tým o korunu drahšie) na ročné predplatné, ale že aj sami prispějete nejakým postrehom, kritikou, alebo nápadom, ako zlepšiť naše spoločenstvo, ako urobiť život krajším, aj napriek dnešnej zložitej celkovej situácii.

Redakcia

Informácie podnikateľom

● Düsseldorf - MEDICA 92

V dňoch 18. - 21. 11. 1992 sa uskutoční v Düsseldorfe veľtrh MEDICA, BIOTEC a ComPaMED. Je to komplex najväčších odborných veľtrhov na svete, zahrňujúci všetky zdravotnícke odvetvia. Vystavujú sa tu výrobky: lekárskej a laboratórnej techniky, diagnostické a terapeutické výrobky, elektroliečebné prístroje, výpočtové systémy, výrobky pre prax a nemocnice, farmaceutiká, hotové výrobky, poloprodukty, biotechnológia. Súčasne sa uskutočnia semináre, panelové diskusie, prednášky a tiež praktické semináre priamo na klinike. Düsseldorfskú veľtržnú spoločnosť zastupujú v ČSFR: Brnenské veľtrhy a výstavy, p. Ing. Jiří Knop, tel. 05/314 2921, fax 05/333998. BVV poriadka taktiež zázajdy na veľtrh a zabezpečuje predaj vstupeniek a katalógov aj individuálnym záujemcom.

Informácie: BVV p. Medek, tel. 05/314 2796, 2921, fax 335780.

● SOPK Ružomberok ponúka záujemcom adresy zahraničných firiem a spoločností, ktoré majú záujem o nadviazanie kontaktov, prípadne hľadajú a ponúkajú rôzne výrobky a služby z rôznych oblastí - vrátane potravinárstva.

● V rámci nových činností SOPK ponúka služby firmy Dun and Bradstreet. Je to takmer najväčšia firma vo svete poskytujúca podnikové a marketingové informácie. Poskytuje predovšetkým tieto služby:

- overenie bonity zahraničnej firmy (odberateľ a alebo dovozcu),
- získanie alebo doplnenie charakteristiky zahraničnej firmy,

- počítačová inzercia na zahraničnom trhu,
- hľadanie zahraničného partnera pre spoločný podnik,
- pomoc pri inkase nedobytných pohľadávok v zahraničí a ďalšie iné služby.

● SOPK pozýva všetkých podnikateľov a záujemcov na Kontrakčnú výstavu a podnikateľské stretnutia pod názvom CONTRACT MEETING 92, ktorá sa uskutoční v dňoch 1. až 3. 12. 1992 v Dome techniky v Žiline. Predpokladá sa účasť podnikateľov z Francúzska, Poľska, Maďarska a ČSFR. Záujemcovia o vystavovanie sa môžu prihlásiť v SOPK RUŽOMBEROK alebo SOPK ŽILINA.

● Služby EURO INFO 92

Stredisko napojené na sieť EURO INFO CENTER (EIC - v súčasnosti už 212 centier predovšetkých v západnej Európe):

- sprostredkováva čs. podnikom a podnikateľom (najmä malým, stredným) informácie o aktivitách Európskych spoločenstiev, informácie o podnikateľskom prostredí v jednotlivých krajinách a regiónoch,
- napomáha pri nadviazovaní podnikateľských kontaktov s partnermi v krajinách ES. Pri tejto činnosti využíva kontaktných služieb Komisie Európskych spoločenstiev. Poskytuje recipročné služby partnerským EIC a podnikom krajín ES.

Informácie : SOPK RUŽOMBEROK

Z obsahu čísla

- Informácie podnikateľom (str. 1)
- Unikátna súkromná lekáreň (str. 1-2)
- Znárodného programu MS (str. 4)
- Poznáte svoju hymnu? (str. 4)
- Novorodiatko v kofajisku (str. 5)
- Pamiatka zosnulých (str. 5)
- Tvrdošínčania otvárali scénickú zátku v Martine (str. 6)
- Spiežovec v Poľsku (str. 6)
- Obrázky z Bretónska (str. 7)
- Agin, Bója, výstava (str. 7)
- Politické misie KDĽ na Orave (str. 7)
- Choroby a med (str. 7-8)
- Spoločenská rubrika (str. 8)

UNIKÁTNA SÚKROMNÁ LEKÁREŇ

V 41. tohtoročnom týždni bola v Dome služieb na sídlisku Medvedzie v Tvrdošíne otvorená súkromná lekáreň TÍLIA, ktorej majiteľkou je Mgr. Nadežda Zaičková. Z dostupných prameňov sme sa dozvedeli, že je to už tretia súkromná lekáreň v našom okrese. V čom a prečo je tá tretia troška zvláštna sa podrobnejšie dozvieme z rozhovoru s Mgr. N. Zaičkovou.

ČO BOLO NAJSILNEJŠÍM MOTÍVOM NA ZRIADENIE SÚKROMNEJ LEKÁRNE NA SÍDLISKU MEDVEDZIE V TVRDOŠÍNE?

Neviem či najsilnejší, ale určite veľmi vážny bol ten, že som chcela svoje dlhoročné skúsenosti v lekárnictve uplatniť aj sama.

Okrem iného ma k tomu viedlo aj to, že som za prácou dochádzala a každé dochádzanie za prácou je okrem straty času aj určité obmedzovanie. Verila som si, pretože svoje schopnosti som si čiastočne overila v zriadenej predjani liečiv PANAX. Myšlienka zriadiť lekáreň skrsla v máji a za 4 mesiace sme už lekáreň otvárali.

(Dokončenie na 2. strane)

POZÝVAME VÁS NA NÁKUP DO PODNIKOVEJ PREDAJNE

↓
Dom služieb
027 44 Tvrdošín - Medvedzie
☎ 0847/2528

Za výhodné ceny tu dostanete všetky typy farebných televíznych prijímačov ORAVA, satelitné komplety a ďalšie výrobky podniku!

Využite nami poskytované služby:

- ➔ predaj televízorov na splátky TELORA SERVIS
 - ➔ predaj na všetky druhy pôžičiek
- ➔ predaj náhradných dielov na televízne prijímače
 - ➔ záručný a pozáručný servis
 - ➔ poradenská služba

K POHODE VÁŠHO DOMOVA
televízor značky

UNIKÁTNA SÚKROMNÁ LEKÁREŇ

(Dokončenie z 1. strany)

**V ČOM VAŠA SÚKROMNÁ LEKÁREŇ
BUDE INÁ OPROTÍ VEREJNEJ ALEBO
ŠTÁTNEJ?**

Predovšetkým v tom, že ako súkromníčka budem priamo zainteresovaná na tom, aby som pacientom a ostatným zákazníkom poskytla taký liek, aký budú mať predpísaný, resp. budú požadovať. Z hľadiska vybavenia a pracovných podmienok evidencia liekov, ich výdaj a perspektívne i výroba základných liečiv je cez samočinný počítač. Tie lieky, ktoré nemajú čiarkový kód, tak ich týmto kódom vybavujeme. Z tohto hľadiska sme na Slovensku prví.

**AKÁ JE VAŠA ZVLÁŠTNÁ PREDSTAVA
V PREVÁDZKOVANÍ LEKÁREŇ?**

Prevádzku v tejto súkromnej lekární si predstavujem tak, že tu nebudú chodiť pacienti a obyvatelia len vtedy, keď už budú chorí a medikamentózna liečba je nevyhnutná, ale chcem, aby široká verejnosť sa o svoje zdravie starala preventívne. To znamená, aby lekáreň navštevovali aj zdraví obyvatelia. Perspektívne by sme chceli rozšíriť sortiment liečiv aj o v súčasnosti dost rozšírenú liečebnú kozmetiku.

**TERAZ, KEĎ SA AJ V OBLASTI ZDRAVOTNÍCTVA ROBIA ZNAČNÉ ZMENY,
NEMÁTE OBAVY O SORTIMENT LIEKOV?**

Môžem povedať, že náš sortiment je už teraz širší ako v štátnych lekárnách. Obavy teda nemám, pretože na zriadenie lekárne sme si zobrali úver a z neho môžeme čerpať aj na nákup potrebného sortimentu liekov.

**AKÉ SÚ PRVÉ DOJMY Z PREVÁDZKOVANIA
SÚKROMNEJ LEKÁREŇ?**

Som spokojná, i keď je to trochu únavné, ale s tým treba počítať. V prvý oficiálny prevádzkový deň tu bolo dosť nielen pacientov, ale aj iných záujemcov o lieky. O zákazníkov nemám obavy,

pretože sídlisko tvorí veľký zdravotnícky obvod, je tu aj Obvodné zdravotné stredisko a každý pacient potrebuje nejaký liek. Podieľať sa na liečení ľudí je myslím si tá najušľachtilejšia činnosť a tej cheem podriadiť svoje snaženie.

Za rozhovor poďakoval
J. Medvecký

*V Dome služieb na sídlisku Medvedzie je už v prevádzke súkromná lekáreň Tilia, ktorej majiteľkou je Mgr. Nadežda Zaičková, sprava; zľava je Mgr. Anna Juríčková.
Foto: J. Medvecký*

(Dokončenie na 3. strane)

Rada a mestské zastupiteľstvo

Zasadnutie rady v pondelok 28. septembra a zasadnutie mestského zastupiteľstva v pondelok 26. októbra riešili problematiku, obsiahnutú vsprávach o sociálnom zabezpečení občanov mesta, o činnosti komisie poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva, o činnosti komisie pre dopravu a miestne komunikácie, o výsledkoch previerok za I. polrok 1992 a o priebežnom hodnotení výsledkov mestského bytového podniku so zameraním na údržbu bytového fondu a ekonomiku podniku po prechode pod mestskú samosprávu, resp. správu mestského úradu. Nevyhnutnou súčasťou rokovania sú vždy informácie primátora o stave prác v meste. Či už pri uložení kanalizačného potrubia do zeme v celej Krásnej Hôrke, pri asfaltovaní ciest v časti Hlíšno a Hrádky, pri dokončovaní reštaurátorských prác v historickom drevenom kostolíku, kde 30. 10. prebehla predbežná kolaudácia týchto prác, alebo pri rozšírení a oplotení rozšírenej časti cintorína, pri dobrým tempom pokračujúcich prácach na prístavbách oboch základných škôl. Jednalo sa aj o dokončovacích prácach na rekonštrukcii oplotenia mestského parku, ošetrovaní stromov, úpravách chodníkov, ale aj o budúcnosti synagógy v správe mesta, alebo o daňovom systéme, ktorý má mesto využívať od 1. 1. 1993.

Poslanci mestského zastupiteľstva spolu s vedením mestského úradu, s členmi rady starších, vedúcimi oddelení MsÚ, riaditeľmi MsKS, TS, MsB a Slumexu, náčelníkom mestskej polície a hlavnou kontrolórkou značnú časť rokovania venovali otázkam údržby bytového fondu a prevádzky bytového podniku. Od 1. 1. 1993 napr. 5 výmenníkových staníc začne merať dodávané teplo každá samostatne a rozrátavať náklady užívateľom na ňu napojeným. Takže nie všetky všetkým, ale každá svojim. Riešené boli aj ďalšie dlhodobé problémy života v jednotlivých častiach mesta i v meste ako celku, ako napr. stav prác na plynifikácii, večné znečistenie fontány na Medvedzí, problematika uzavretia a znovuo tvorenia čistiarne šatstva a prádla a pod.

Rada a mestské zastupiteľstvo

(Dokončenie z 2. strany)

V uznesení mestské zastupiteľstvo vzalo na vedomie všetky informácie, správy a hodnotenia a schválilo:

- Zásady hospodárenia s majetkom mesta Tvrdošín podľa paragr. 9 zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí.
- Vypísanie ponuky na trvalý prenájom objektu synagoga.
- Sociálnu výpomoc dôchodcom nad 65 rokov.
- Niektoré ďalšie čiastkové opatrenia týkajúce sa života mesta.

- jmb -

JESENNÝ JARMOK

Na známosť sa dáva táto dobrá správa: bude jarmok jesenný, aj termín je nemenný - piatok 18. 9. 1992, Trojičné námestie, večer diskotéka pre mladých. Taký bol text plagátu, pozývajúceho trhovníkov a ostatných občanov na jesenný tvrdošínsky (opäť jednodňový) trh. Dva dni a jeden deň pred konaním už pozýval na trh aj mestský rohlas: "Všetkým obchodným organizáciám, súkromným podnikateľom, majstrom ľudovomeleckých remesiel a ostatným občanom Tvrdošína, ale vzdialenejšieho a blízkeho okolia... Využite príležitosť na zvýšenie obratu, reklamu Vašej firmy, alebo aj možnosti nákupu tých tovarov, za ktorými by ste inak museli cestovať... Všetkých srdečne pozývame". A v jarmočný deň už od rána vival mestský rohlas jarmočníkov a spoluobčanov, aby "spoločne vytvorili tú pravú atmosféru, aká na jarmoku má byť. Je s tým síce veľa roboty, ale aj určité príjemné napätie z očakávania dobrého predaja alebo dobrej kúpy". Na jeho uvoľnenie celý deň vyhrával melódie pre mladých i skôr narodených. Jarmok, vzhľadom na to, že bol iba jednodňový, nebol ani veľký, ani malý, dá sa povedať, že odzrkadľujúci súčasné obdobie zníženej kúpyschopnosti obyvateľstva a stále len pomaly sa rozbiehajúceho podnikateľstva. Okrem všade prítomných čačiek pre deti a parádnice, dalo sa vybrať aj zo serióznejšieho tovaru, napríklad rôzne sadenice záhradných drevín, odevy, obuv, koberce, kuchynský riad, metrový textil, knihy, semená, množstvá rôznych kvetín a zeleniny, atď., atď. Ako sa vravieva, všetkým nevyhovieš, ale veríme, že väčšina predávajúcich a kupujúcich ba aj mládež na večernej diskotéke bola uspokojená, takže večer sa všetci rozišli bez problémov a v poriadku domov. Dovidenia na jarmoku v apríli 1993.

- jmb -

Matičné okienko

Valné zhromaždenie MS (dokončenie)

Vladimír Mečiar ďalej hovoril o Slovensku, ktoré

stojí pred dôležitými rozhodnutiami, o tom, že hneď prijatím Ústavy SR nevznikne subjekt medzinárodného práva, aby Česká republika nemohla vyhlásiť nové nástupnícke Česko-Slovensko na území Čiech a Moravy. Hovoril aj o nevyhnutnosti zániku federálnej televízie a federálneho rozhlasu, o potrebe zbaviť ľudí strachu, rozkolísanosti, nedôvery vo vlastné sily, ved' intelektuálny potenciál Slovákov je rovnaký, ako u ktoréhokolvek európskeho národa. Kampaň proti Slovensku nie je náhodná, treba vláde pomôcť. Je priveľa lží, priveľa dezinformácií, priveľa zbabelosti. "Zbabelec ostáva zbabeľcom, nech si dáva akúkoľvek zástavu na čelo". Podsúvajú sa nám rôzne označenia. "Sme, akí sme, sme špatnokrásni." V krátkom čase je potrebných tristo až štyristo vysokoprofesionálnych jazykovo zručných pracovníkov zo Slovenska.

Problém národnostných menšín je politický i spoločenský. Pri rozpade štátu je možný i živelný vývoj. Robí sa všetko pre to, aby k nemu nedošlo, ale jestvujú náznaky snáh zablokovať Federálne zhromaždenie (!) Zdá sa, že nastáva rozkol v ODS, kde jastrabí už chce rokovať len o rozpade štátu. Nemôžeme pozeráť len na to, čo sa robí v Prahe, ale na celom svete! Pocity malosti treba odmietnuť. Európa sa mení vo svojom kontexte. Náš pohyb nie je protimaďarský, ani protičeský, ale pohyb za uznanie jedného národa v srdci Európy. Predseda vlády SR potom v závere svojho príhovoru použil prirovnanie o symboloch v štátnom znaku SR, kde dvojramenný kríž môže predstavovať Maticu slovenskú, prostredný vršok - HZDS, ľavý vršok - SDE a pravý vršok - SNS.

Ostatné príspevky do rozpravy už zostali v tieni Mečiarovho príhovoru, ale to neznamená, že neboli prínosom rôzne kritické pripomienky a návrhy diskutujúcich či hostí (aj zahraničných) ku skvalitneniu a rozšíreniu činnosti a vplyvu Maticy slovenskej. Okrem iného odznel aj návrh do uznesenia, aby Jozef Markuš kandidoval v prezidentských voľbách Slovenskej republiky.

Výsledky volieb: Predsedu MS volilo tajným hlasovaním 268 delegátov, z nich 217 zvolilo Ing. Jozefa Markuša, 14 hlasov bolo neplatných.

Za členov výboru MS boli tajným hlasovaním 280 hlasmi zvolení 38 kandidáti:

1. Ing. Alfréd AGRICOLA - riaditeľ ekonomicko-technického útvaru MS Martin
2. Dr. Zdenka ANETTOVÁ - riaditeľka Domu MS Komárno
3. ThB. Ján ANTAL - biskup ev. cirkvi a.v. Zvolen
4. PhDr. Stanislav BAJANÍK - ved. sekret. výboru MS Bratislava
5. Rudolf BALÁŽ - biskup rím.-kat. cirkvi, Banská Bystrica
6. PhDr. Miroslav BIELIK - riad. Slov. národnej knižnice MS, Martin
7. PhDr. Ján BOBÁK - riad. Ústavu pre zahr. Slovákov - MS, Bratislava
8. Emília BOLDIŠOVÁ - publicistka, Bratislava
9. JUDr. Pavol BOROŇ - právnik, Banská Bystrica
10. PhDr. Jozef DARMO - riad. Novinárskeho študijného ústavu, Bratislava
11. Jerguš FERKO - šéfredaktor denníka Koridor, Bratislava
12. Milan FERKO - spisovateľ, Bratislava
13. PhDr. Eva GARAJOVÁ - stredoškolská profesorka - 1. podpredsedníčka výboru MS

14. PhDr. Štefan HANAKOVIČ - správca MS, Martin

15. MUDr. Svetozár HIKKEL - lekár, Šaľa

16. MUDr. Ivan HUDEC - poslanec SNR, spisovateľ, lekár, Bratislava

17. Roman KALISKÝ - spisovateľ, zástupca šéfredaktora Slovenských národných novín, Bratislava

18. Ing. Kliment KLUČKA - technik, Nové Zámky

19. Prof. Ing. Hvezdoň KOČTÚCH - poslanec SNR, Bratislava

20. Igor Kovačovič - riad. Domu MS Banská Bystrica

21. Michal Adamov KOVÁČ - literárny vedec, pracovník MS, Martin

22. Eva KRISTÍNOVÁ - herečka, Bratislava

23. Dr. Imrich KRUŽLIAK - predseda Spolku slovenských spisovateľov v zahraničí

24. PhDr. Richard MARSINA - historik, Bratislava

25. Ladislav PAŠKA - riaditeľ Domu MS, Lipt. Mikuláš

26. Marta PODHRADSKÁ - pracovníčka Členského ústredia MS, Bratislava

27. Prof. Dr. Ján PODOLÁK - etnograf, preds. výboru Národopisného, odboru MS, Bratislava

28. Ida RAPAČOVÁ - herečka, Bratislava

29. Ing. Vladimír REPKA - prac. Ústavu pre zahr. Slovákov MS, Bratislava

30. Jaroslav REZNÍK - predseda Spolku slov. spisovateľov, podpred., výboru MS, Bratislava

31. Doc. Imrich SEDLÁK - riaditeľ Literárneho múzea a Pamätníka, slov. literatúry MS, Martin

32. Ing. Andrej STRÝČEK - podnikateľ, Košúty

33. Vincent ŠIKULA - spisovateľ, Bratislava

34. Peter ŠTRELINGER - spisovateľ, redaktor Slov. nár. novín, Bratislava

35. Ing. Marián TKÁČ - ekonóm, Bratislava

36. PhDr. Pavol VONGREJ - pracovník Ústavu pre zahr. Slovákov MS, Bratislava

37. Ondrej ZIMKA - výtvarník, Bratislava

38. PhDr. Cyril ŽUFFA - riaditeľ Členského ústredia MS, Martin

Okrem riadnych členov výboru MS boli zvolení v poradí podľa počtu obdržaných hlasov aj ďalší 15 náhradníci.

Rovnako - v tajných voľbách za členov Dozorného výboru boli 256 hlasmi z 270 delegátov pri 14 neplatných hlasoch zvolení:

1. Jolana AMBRÚZSOVÁ - ekonomka, Filakovo
2. Blažej BELÁK - prac. MS, Martin
3. MUDr. Lubomír JAVORKA - lekár, Ružomberok
4. JUDr. Zuzana KYTLICOVÁ - právnička, Martin
5. Ing. Ondrej UČNÍK - pracovník ČÚ MS, Martin a ďalší traja náhradníci.

Úplne na záver sa opätovne zvolený predseda MS Ing. Jozef Markuš podakoval za dôveru do ďalšieho obdobia, podakoval sa za prácu organizačným pracovníkom Valného zhromaždenia a ukončil svoj príhovor konštatovaním o osvojení si Kennedého myšlienky: "Nepýtaj sa, čo môže urobiť tvoja krajina pre teba, ale sa pýtaj, čo ty môžeš urobiť pre svoju krajinu." Sám sa bude snažiť ísť proti vlastným chybám.

Valné zhromaždenie Maticy slovenskej ukončila, akokože inak, hymnická pieseň "Kto za pravdu horí".

J.M. Bašista

Z Národného programu Matice slovenskej

Ako sme sľúbili v septembrovom čísle *Tvrdošina*, prinášame Vám, Vážení čitatelia, prvú časť výberu najpodstatnejších myšlienok Národného programu MS. Výber preto, lebo doslovné znenie textu programu je umiestnené na piatich husto písaných stranách formátu našich novín, čo je pre jednorazové zverejnenie z časových i priestorových dôvodov neúnosné.

Dejinná krížovka Slovenska.

Sú dva najzákladnejšie problémy, z hľadiska ktorých musíme formulovať programové úlohy Matice slovenskej i celého slovenského národného pohybu: s istou mierou nepresnosti ich možno charakterizovať ako vonkajšiu a vnútornú stránku národného programu.

Prvá základná výzva a s ňou spojený problém spočíva v zmedzinárodnení súčasného spoločenského vývoja v takmer všetkých jeho priestorových aj čiastkových sférach... Z dejín si ako národné spoločenstvo nesieme dve sporiace sa úsilia: úsilie zmenšiť a zjednodušiť si vonkajší rámec izolovaním a uzavieraním sa, proti ktorému stojí úsilie opačné: otvorit' sa, vyrovnat' sa s čím väčším, s čím komplexnejším a s čím náročnejším medzinárodným pohybom. Teraz už dozrel čas, keď pre Slovensko cesta vpred spočíva v priamom a aktívnom dialógu s inými národmi a štátmi v európskom a svetovom meradle. Slovensko nevyhnutne potrebuje úplnú národnú štátnosť, štátnu suve-

renitu, zahrňujúcu medzinárodnoprávnu subjektivitu.

Medzinárodnoprávna subjektivita je naozaj nevyhnutný prostriedok našej plavby vo svetových vodách, do ktorých sme tak či onak už vhoďení, základný rozdiel však je, ako sa v nich budeme hýbať. Tu sa naša cesta rozdeľuje, iba rozdeľuje: tretej cesty niet. Alebo suverénna republika s medzinárodnoprávnou subjektivitou alebo akýkoľvek iný útvar (akokoľvek honosne pomenovaný), ktorý však bez uvedených atribútov zákonite skončí v úplnej strate národnej identity alebo v jej akom-takom zachovaní, ale v polokoloniálnej krajine s bábkovou vládou a s divadelným parlamentom bez kompetencií. Pretože bez medzinárodnoprávnej subjektivity nemožno mať v modernom svete ani vlastnú hospodársku a sociálnu politiku a nemožno byť subjektom, lež iba objektom európskeho a svetového vývinu... nie rozdelenie, ale nerozdelenie terajšieho Česko-Slovenska by bolo pre Slovensko katastrofou. Na druhej strane, rozdelenie vôbec nevyklučuje úzku spoluprácu a štátny zväzok suverénnej a samostatnej Českej republiky so suverénnou a samostatnou Slovenskou republikou... **slovenský prístup k Českej republike je správne formulovať nielen ako korektný a priateľský, ale aj ako operatívny a integračný.**

V tomto smere bude aj Matica slovenská zo všetkých síl pôsobiť a podporovať všetky vhodné formy česko-slovenského a slovensko-českeho vzájomného prúdenia a ovplyvňovania.

Priestor Česko-Slovenska je pre riešenie existujúcich aj rozvojových problémov Slovenskej republiky príužky a treba sa naučiť myslieť a konať v omnoho širších medzinárodných priestorových dimenziách.

Fráza o vstupovaní Slovenska do Európy - ako ľudia, čo sa nikdy nedali vysotiť z Európy - odmietame ako dačo smiešne. V zmysle vstupovania do integrujúcej sa spolupracujúcej Európy toto heslo pravdaže víťame. Nejde o akékoľvek "vstupovanie do Európy" - ide o vstupovanie do Európy (a do sveta) pod vlastným menom. Ide o zmysel pre celoeurópsky kontext. Slovensko má pri "vstupovaní do Európy" nie malú úlohu: prispieť k tomu, aby išlo o Európu celú (teda nielen západnú) a navyše Európu neobrátenú a nezvrátenú europocentricky, ale obrátenú a otvorenú k celosvetovým potrebám, k celosvetovým súvislostiam.

Plnokrvný vlastný štát potrebujeme práve preto, aby sme efektívne a priamo vstupovali do procesov európskej a svetovej výmeny hodnôt a integrovania sa v jednote s procesmi diferenciácie a s procesmi uchovávaní vlastnej národnej identity. Ako národ môžeme v tomto období držať krok so svetom len na základe národnej štátnosti, suverenity a medzinárodnoprávnej subjektivity. Naše nemalé a neľahké problémy - najmä transformáciu a modernizáciu hospodárstva, informatizáciu spoločnosti spojenú s prechodom z industriálnej na informatizačné štádium vývoja, výstavbu modernej infraštruktúry - si síce musíme riešiť sami, ostanú však nevyriešené, ak ich nebudeme riešiť vo svetovom kontexte a medzinárodnej kooperácii a interpretačnej spolupráci.

Bude treba urýchlene doháňať a dobehnúť, čo Slovensko vo svojej pripravenosti na medzi-

národné vzťahy, na zahraničnú politiku a medzinárodnú ekonomickú spoluprácu a integráciu zameškalo. Slovensko sa nebude môcť orientovať na jedného, prípadne dvoch-troch veľkých spojencov, bude sa musieť orientovať multilaterálne a mnohorozmerne na viac štátov, na spoluprácu malých a stredných štátov v západo-východnom aj v severo-južnom smere.

Zo všetkého vyplývajú pre Národný program Matice slovenskej významné úlohy a smery činnosti:

a/ **Vysvetľovaci, vzdelávaci a verejno-spoločenskú aktivitu MS** pokiaľ ide o zásadné poznatky o nenahraditeľnom význame suverénnej Slovenskej republiky s medzinárodnoprávnou subjektivitou. MS bude na neštátnej, celonárodnej úrovni garantom neustúpenia od sformulovanej zásady. Túto úlohu bude zohrávať MS v období prípravy, prijímania a nadobúdania platnosti Ústavy Slovenskej republiky, ktorá musí základný postulat úplnej suverenity SR odzrkadľovať. Aby fakticky zaistovala aj postavenie slovenčiny ako štátneho a úradného jazyka Slovenskej republiky, aby obsahovala i úpravu štátnej zástavy SR podľa matičného návrhu (so štátnym znakom SR). Ešte intenzívnejšie bude MS v slovenskej verejnosti pôsobiť v spojitosti s prípravou referenda o štátoprávnej otázke. MS by otázku jednoznačne mala formulovať SNR a jej obsah by sa mal týkať práve úplnej suverenity a medzinárodnoprávnej subjektivity SR.

b/ **Vedeckú, vedecko-organizačnú a organizačnú činnosť MS:** miesto a poslanie menších národov, národov vôbec a ich originálnych kultúr pri formovaní informatizovanej ľudskej civilizácie v 21. storočí. Inicialovať v tomto smere plodnú medzinárodnú spoluprácu a vnieť do nej pôvodný slovenský príspevok, slovenské duchovné a národné hodnoty.

c/ **Posilňovanie pracovných väzieb so Svetovým kongresom Slovákov a s krajanými organizáciami v mnohých štátoch sveta.** Prispievať k prenikaniu do sveta a k zleňovaniu kontaktov Slovenska s inými štátmi k zapojeniu know-how a iných možností našich krajanov do modernizácie a rozvíjania Slovenska. Plnenie starej úlohy a poslania MS: starostlivosti o krajanov a jej pozdvihovanie na úroveň potrieb doby. Upravenie právneho postavenia krajanov v ich materskom štáte, Slovenskej republike, aby krajanovia neboli de facto aj de jure posudzovaní ako cudzinci. MS aktívne pristúpi aj k špecifickej časti Slovákov - k Slovákom žijúcim v ČR, ktorí problémy života v inonárodnom prostredí zažívajú veľmi intenzívne.

d/ **Vo sfére činnosti nadácie MS** čím skoršie začať budovanie neštátnych slovenských kultúrnych a informačných stredísk v zahraničí. Rozhodujúce však je, aby jednak sprostredkúvali pravdivé informácie o Slovensku, jeho území, vode, prírode a hospodárstve svetu, aby vedeli vyberať a sprostredkúvať obdobné relevantné svetové informácie Slovensku. Taktiež sa ukazuje ako vzájomne prospešná spolupráca s našimi krajanmi.

Poznáme svoju hymnu?

(Do pozornosti najmä školám)

Prvé dve slohy bojovej piesne Janka Matušku Nad Tatrou sa blýska z roku 1844 sa stala štátnou hymnou Slovenskej republiky prijatím ústavy SR, čo je uvedené v jej prvej hlave čl. 9, paragr. 4. Ale text prvých dvoch slóh tejto piesne sa v ústave taxatívne neuviedol. V čl. 9 je však aj paragr. 5: "Podrobnosti o štátnych symboloch Slovenskej republiky a ich používaní ustanoví zákon." Dúfajme, že sa to vzťahuje aj na definitívnu podobu textu štátnej hymny SR, ktorý "by mal mať po zákonom prijatí Národnej rade Slovenskej republiky takúto textologicky i významovo "čistú" podobu":

**Nad Tatrou sa blýska,
hromy divo bijú.
Zastavme ich, bratia,
veď sa oni stratia -
Slováci ožijú.**

**To Slovensko naše
posiaľ tvrdo spalo,
ale blesky hromu
vzbudzujú ho k tomu,
aby sa prebralo.**

Upozornil na to člen výboru MS PhDr. Pavol Vongrej v *Národnej obrode* 13. 10. 1992, č. 242 str. 8 a v *Slovenských národných novinách* 27. 10. 1992, č. 43, str. 5.

Pamiatka zosnulých, Dušičiek, Všetkých svätých

Jeseň týchto dní, pestrá ako moderné šatovky našich žien, ale chladná ako náhrobné kamene. A k tomu dážd' a ten studený vietor... Len z nej tak lístie lietalo. Z tej jesene, samozrejme. Veru ani nečudo, že človeku zídu na um všelijaké myšlienky...

Azda hľadanie kontinuity. **Odkiaľ kráča-me, kto sme, kam ideme?**

Večná otázka s množstvom odpovedí. A predsa si ju človek kladie vždy a stále, zvedavo, neodbytno, dokonca aj nástojčivo. Večná téma géniov, vedcov, umelcov, duchovných i prostých ľudí. Stále kladené otázky a nikdy nevypočuté odpovede. Aj na cintoríne.

Prečo sa vlastne deň pamiatky zosnulých volá Všechnsvätých, správnejšie po slovensky Všetkých svätých? Ľudia z najbližšieho okolia mi na túto otázku nevedeli hneď náležite odpovedať a priznám sa, ani pri písaní týchto prvých riadkov odpoveď nepoznám. Nič to, veď nevedomosť nie je hanba. Hanbou sa stáva zotrvanie v nevedomosti. A tak kým dokončím túto úvahu, dúfam, že sa správnu odpoveď dozviem. Lebo robiť niečo a nevedieť prečo mi pripadá rovnaké ako usmievať sa a nevedieť prečo. Hoci len sa usmievať a robiť - je veľký rozdiel. Desiatky rokov počas svojho života začiatkom novembra a často aj niekoľko dní predtým chodíme na hroby svojich predkov, príbuzných a známych, aby sme tam vykonali celý rad v ostatných častiach roka omnoho menej obvyklých činností. Vieme, uvedomujeme si, že treba upraviť prístupové cesty, poumývať náhrobky, skypriť zem, vytriediť nasadené kvety, zažať sviece, doniesť nové čerstvé kytice, vence, stuhy atď. Potom príde ten deň a my sa zídeme pri vynovených hrobách na vysvietených cintorínoch, stojíme a meditujeme. Teda aspoň niektorí. Alebo žeby väčšina?

Súkromné pamiatky zosnulých sú **vlastne každý deň v roku**. Na každom pohrebe i po ňom. Potom s ustupujúcou bolesťou a chabnoucou pamäťou sú stále redšie, až nakoniec ostáva tá jediná, spoločná, novembrová. Márnosť nad márnosť a všetko je márnosť? Prach si a na prach sa obrátiš? - To nikdy neuspokojí... Ži, rob, staraj sa, ver, miluj mnoho sa, zisťuj, objavuj. Čo si zistil, objavil a môžeš povedať, povedz. Ač onemôžeš povedať, odnes si so sebou. Do hrobu. A tých hrobov je plno... Všade navôkol... Na Všetkých svätých i na Dušičky či Pamiatku zosnulých, každý deň... Či sarazozvievam, bratmôj, z vôle osudu práve najmladší, prečo si mal pocit chladu, keď súčasné lekárske poznatky o tvojom zranení

jednoznačne hovorili o znečitlivení? Aké boli tvoje posledné myšlienky pri odchode na onen svet v vzdialenom špitáli? O kom a o čom? Či sadozviemenie kedy, mamkanaša, prečosinás opustila ešte maličké a za živa? A ako sa ti odchádzalo samej, opustenej, ta, odkiaľ niet návratu? Aká to kľatba postihla našu rodinu, že najkrajšiu mladost nám bolo súdené prežiť v smútočných háboch? Kto to chcel, aby mi bratia odchádzali na večnosť jeden po druhom? A takí mladí? A tak skoro? Prečo si náš tatko nemohol užiť aspoň rok dôchodku, veď to bol taký dobrý človek? Čo viedlo snahu nešťastnice krkavčej matky, aby si život a smrť tak rýchlo podali ruky pri jej novorodiatku? Aj báseň sa iba spytuje.

V Pútnikovi svätovojtešskom - kalendáriz roku 1970, ktorý mi priatelia požičali, stojí: **"VŠECHSVÄTÝCH (1. november)**. V osobitnom sviatku si pripomíname tých, ktorí ako oslávenci obklopujú trón Boží v nebesách. Sú to svätí a sväté Božie. Boli tak ľuďmi ako my všetci, trápili ich pokiaľ možno, malisvojeslabosti. V duchovnom boji však nepodľahli, ale stali sa víťazmi. Obliekli sa do výzbroje svetla. Dokázali, že duch je silnejší ako krehká nádobata. Sú nám vzorom vo vernom konaní každodenných povinností.

DUŠIČIEK (2. november). Cirkev zvláštny deň spomienky a modlitieb venuje aj tým dušiam, ktoré sú vo čistici. To sú duše tých, ktorí vovšednom hriechu umreli, alebo ešte dočasno pokutu zasluhujú. Musia očistovacím procesom prechádzať dotiaľ, kým sa z hriechov neočistia a pokutu nevytrpia. Cirkev nezabúda natieta duše a prihovára sa u Boha, aby ich čím prv prijal do večnej radosti. Cirkev sa najmä modlí za tie duše, na ktoré si už nik nenovite nespomína. Kvôli týmto ustanovila deň Všetkých zosnulých veriacich".

Musí byť v tom ale aj niečo viac, ako len návykové vykonávanie zaužívaných ustanovení. Veď aj pred zavedením týchto kresťanských sviatkov musel jestvovať vzťah dieťaťa a matky, syna a otca, vzťah medzi partnermi, priateľstvom, láskou, manželstvom, rodičovstvom. A bolesť pri strate kohokoľvek z nich. A neustále návraty, najprv zmätené, neskôr uvedomelé hľadanie narušenej kontinuity, návaznosti. **Musí to trvať, odkedy je človek človekom**. A pravdaže, aj kresťanom, ale aj nekresťanom...

Takže tá moja otázka v úvode je vlastne zle postavená. Ide o dve spomienky v dvoch po sebe idúcich dňoch, pričom Všechnsvätých -

1. november je označený za sviatok pripomínania si všetkých tých, ktorí boli vyhlásení za svätých a sväté, a Dušičiek - za zvláštny deň spomienky a modlitieb, deň Všetkých zosnulých veriacich.

No a potom príde tá chvíľa nadýchnutia, precitneme, zistíme, že načím sa nám poba-rať. Už je čas. A na cestu nám s tichým praskotom mávajú plamienky zažatých sviečok.

- jmb -

Novorodiatko v koľajisku

Noviny z 28. augusta t. r. priniesli správu, že dňa 20. júna 1992 bolo v strede koľajiska na stanici v Nových Zámkoch nájdené telo jednodňového mŕtveho dievčatka.

*Ked' jej prišla pravá chvíľa,
žena dieťa porodila,
dieťa z lásky počaté.*

*Možno z lásky, možno z hriechu
prišlo dieťa na potechu.
(Vy ten príbeh poznáte?)*

*Dieťa prišlo, bolesť stíchla.
V starostiach si matka vzdychla,
hl'adí z vlaku do trate:*

*"Na potechu, dieťa, nie si.
Mohlos radšej zostať kdesi."
(Vy ten príbeh poznáte?)*

*Vo vlaku je okno nízko
a je blízko koľajisko.
Dieťa je už na blate.*

*Krvavé sú detské plienky,
krvavý je papier tenký.
(Vy ten príbeh poznáte?)*

*Baltorient d'alej beží,
nemluvniatko v blate leží,
žena chodí po svete.*

*Ktorá žena? Je to ktosi,
čo znak vraždy v duši nosí.
(A čo d'alej? Neviete?)*

P.

Chlapci z Divadla Ka: zľava do prava stoja: Miloš Grilus, Mário Lajmon, Juraj Bedrich, Jaro Broz, Jožo Belás, Miloš Lajmon; krčia sa: Marcel Vicen a Roman Lajmon; sedia: Dušan Vicen, a Vlado Čajka.

Ten najnovší Spiežovec v personálnom zložení, aké sa vytvorilo za posledné 2 - 3 roky bol po prvýkrát na zahraničnom zájazde. Od piatku 25. do nedele 27. septembra 1992 absolvovalo 27 členov súboru a 2 pracovníci MsKS Tvrdošín náročný program obhliadok miest, skúšok, dvoch vystúpení, ba aj zájazd do Krakova a v nedeľu - návštevy a vystúpenia speváčok v zavojskom kostole. Keďže ide väčšinou o mladších ľudí, nezabudlo sa ani na diskotéku a návštevu mládežníckeho klubu PEGAZ. Na 48 hodín - až-až, ak si uvedomíme, že presuny z miesta ubytovania na miesta vystúpení a prezleky do krojov z rôznych regiónov tiež zaberú svoj čas. Takže zájazd bol vlastne pracovný a mal za cieľ predovšetkým prezentovať folklórnu časť záujmovej umeleckej tvorivosti z Tvrdošína, ale aj oplatiť pobyt detského folklórneho súboru zo Suchej Beskidzkej na Orave v júli tohto roku. Zahraničný debut nového Spiežovca vyšiel nad očakávanie dobre, dôkazom čoho je najmä pozvanie od organizátorov Folklórneho festivalu Babiogorska jeseň na budúci ročník 1993. Či šlo o organizačnú časť, alebo spoločenskú, našim "anjelom strážnym" bol Janusz KOCIOLEK v neustálom kontakte s nami od rána do neskorého večera. Ba aj obe vystúpenia - jedno v S. Beskidzkej a druhé v Zawoji (aj to kostolné) nám vlastnoručne natočil na videokazetu, ktorú daroval Miestski osrodek kultury v Suchej Beskidzkej Mestskému kultúrnemu stredisku Tvrdošín. Ďakujeme za všetko riaditeľovi Wiwslawovi Kwakovi, Wieslawovi Wozczekovi a ostatným pracovníkom suchobeskidzkeho mestského kultúrneho strediska, ale hlavne burmistrzovi mgr. inż. Ryszardovi Listwanovi a primátorovi Ing. Ivanovi Šaškovi, ktorí tam mali v piatok spoločne pracovné stretnutie a držali nad všetkým ochrannú ruku.

-jmb -

ZBER ÚRODY V DIVADLE Ka

Z pohľadu poľnohospodárskej terminológie sa v divadle Ka vyskytlo takmer všetko. Po nasadení najmodernejšej divadelnej techniky na hlbokú orbu vo vlastnom svedomí sa podarilo dodržať starú ľudovú sentenciu - kto hlboko orie, zlato vyoráva. "Zlato" zo Senice (festival Divadla mladých) bolo impulzom pre záujem divadelnej pospolitosti a výrobky tvrdošinského Ka divadla. Popri pozitívnej reklame sa samozrejme vyskytlo aj niečo, čomu by sa v spomínanej terminológii dalo povedať "pohnenie", ale to poľnohospodárstvu nevyhnutne patrí, dokonca to malo v istom zmysle aj adekvátny účinok. "Popularita" aj popularita rástli ako z vody.

Z hľadiska súborovej hierarchie hodnôt na prvé miesto patrí pozvanie od Blaha Uhlára (šéf alternatívneho divadla Stoka) na hosťovské dvojnásobné vystúpenie v Bratislave. Toto vystúpenie malo širokú publicitu aj v denníkoch Smena, Národná obroda, Práca a iných, takže nie je potrebné podrobnejšie ho analyzovať.

Na druhé miesto patrí (v časovom horizonte) natáčanie pre Slovenskú televíziu, konkrétne pre novú reláciu pre mládež s názvom Magazin M, ktorej premiéra bude 10. 11. 1992 o 20.

hodine na STV. Niekoľko ukážok z inscenácie Homojoga a Svadobná hostina pri príležitosti sobáša dvoch najúspešnejších inscenácií súboru, Doda a Homojogy.

Ďalšou prezentáciou bohatej úrody bolo opäť hosťovské a opäť úspešné vystúpenie v rámci celoslovenskej prehliadky umeleckej tvorivosti vysokoškôľakov Akademický Prešov 16. 10. 1992, kde bolo popri priemernej úrovni súťažiacich divadiel divadlo Ka redaktorom Slovenského rozhlasu nazvané magnetom podujatia.

Na konci poľnohospodárskeho roka, teda zavŕšením sezóny by mala byť žatva. Tá divadelná Scénická žatva v Martine sa konala v dňoch 19. - 25. 10. 1992. Tvrdošinský súbor vystupoval hneď prvý deň a v najnevhodnejšom termíne, keď jeden z členov lektorského zboru od únavy podnikával. Škoda nefungujúcej petardy, ktorá ako súčasť predstavenia zlyhala. Inak bolo predstavenie odohraté na štandardnej úrovni a spokojnosť režiséra s výkonom bola pre herecov najväčším zadostučinením, pretože inak je Dušan Vicen na nás (oprávnené) pes.

Jarko Košľa Broz

O Z N A M

Mestská knižnica v Tvrdošíne oznamuje širokej verejnosti, že v priestoroch knižnice na Medvedzí (v budove MsKS) poriada predaj duplicitných vyradených kníh za symbolickú cenu denne od 9,00 do 16,30 hodiny.

TVRDOŠÍN ČANIA OTVÁRALI SŽ 92

Scénická žatva v Martine je vrcholná celoslovenská prehliadka ochotníckeho divadla a všetkého najlepšieho, čo sa v jednotlivých kategóriách a žánroch za rok vytvorilo. Predstavujú sa na nej nielen slovenské súbory a jednotlivci, ale aj zástupcovia národnostných menšín v Slovenskej republike, zástupcovia z Českej republiky ale aj, a najmä súbory zo zahraničia. Práve vďaka kontaktom s nimi má Scénická žatva Martin veľmi dobrý zvuk aj v ostatnej divadelnej ochotníckej Európe, ba veru aj vo svete napr. v Japonsku. Tohtoročná SŽ 92 oslávila v lýždni od 19. do 24. októbra svoje

sedemdesiatiny, no a práve toto významné jubileum mal tú česť otvárať popri juhoslovenskom súboru zo Staréj Pazovy aj tvrdošinský súbor Divadlo Ka s autorskou hrou Dušana Vicena a Jaroslava Broza "HOMOJOGA"! Je to česť nech už si myslí, kto chce čo chce. Tak ako všetko nové, aj poetika divadla Ka sa stretáva u časti publika s nedôverou, oponentúrou i negatívnym hodnotením, ale i časti odborníkov a prevažnej väčšiny mladých divadelníkov žne úspechy, je prijímaná súhlasne. A čo je dôležité objednávky na vystúpenia len tak hrnú. A na také podujatia, kde spolu s nimi vystupujú

súbory zvučných mien! Dá sa teda povedať, bez falošnej skromnosti, že desiat "chlapci" (ba aj ženatí muži a otcovia) zo súboru Ka už kúsok po kúsok ochutnávajú z popularity a celkom vážne vstúpili do slovenského divadelného povedomia. To je zaväzujúce, ale nemusí zaväzovať. A ako viem, ani nezaväzuje, lebo už je na ceste ďalšia hra a s ľahkosťou a nadhľadom ako všetky štyri predchádzajúce. Držme im palce, aby im elán vydržal čo najdlhšie. Sú naši.

J. M. Bašista

Výstava obrázkov od ŠTEFANA PELIKÁNA

Kto videl tvrdošinsku výstavu Števa Pelikána pred dvoma rokmi - v druhej polovici mája 1990, vie, že to bola širokozábberová zmes ukážok zo sochárskej, kresliarskej i maliarskej tvorby, z časového rozpätia posledných 20 rokov. Výstava s vernisážou 9. októbra 1992 má oveľa užší záber čo do výtvarných druhov, lebo predstavuje verejnosti "iba" kresby a maľby a "iba" z jedného regiónu, zato ale z regiónu pre nášho diváka ešte stále atraktívneho. Je ním francúzske Bretónsko v čerstvej osobnej skúsenosti autora.

Mali sme možnosť podeliť sa o dojmy prostredníctvom výtvarnej reči jeho obrazov. Dva tohoročné júlové týždne neboli len užívaním, ale aj prácou, lebo, citujem: "Tá krása, ktorú som videl, mi nedovolila zahľadať, takže, namiesto kúpania v mori som stál na pláži so skicárom a tuškou v rukách." S čím sa na výstave bolo možné stretnúť? S realisticky poňatými niekoľkokomínútovými rýchlymi záznamami, ale aj akvareľmi a olejomalbami. Nechýbali ani štyri portréty v technike kolorovanej kresby. Sú to krajinky z miest ROSCOFF, LE MONT SAINT MICHEL, CARANTEC, ostrova BATAZ a podobne, ktoré dokumentujú očarenie suchozemca morským pobrežím a jeho krajinou. Výstava trvala do 23. októbra 1992 a otvorená bola v pracovných dňoch od 8. do 16. hodiny.

- jmb -

B Ó J A , A G I N , V Ý S T A V A

*Oravice patria Tvrdošinu. V Oraviciach žije Jozef Výtalel- Agin. Teda Agin patrí tiež Tvrdošinu. Tento humorista, satirik, veršotepec, ale aj zakladateľ združenia BÓJA a dlhoročný pracovník chlóravacej stanice v Oraviciach sa 21. septembra 1992 dožil šesťdesiatky. Aj si ho členovia i nečlenovia BÓJE po skupinkách i jednotlivopatrične uctili, naposledy na otvorení výstavy Š. Pelikána, o ktorej píšeme v samostatnom článku. Pri podobnej príležitosti, ale pred dvoma rokmi, vydal formou skladačky "Sólo pre moju lásku", toho roku priniesol zase útlú knižičku polo-
vičného formátu A5 "Myšlienky na krivoľaké cesty", ktorá na devätnástich stranách sprostredkúva výber z aforizmov a mikropovedok. Niektoré z nich Vám prinášame a tým sa pripájame k ostatným gratulantom:*

- *Sú ľudia, čo predvídajú čo bude zajtra, ale oveľa viac je takých, čo presne vedia ako to malo byť včera.*
- *Neviem prečo mnohí nechcú pochopiť, že človek sa narodil na svet preto, aby robil dobre a nie aby sekal dobrotu.*
- *Myšlienky končia tam, kde začínajú povely.*
- *Človek je tvor, ktorý pohľadá všetkým čo mu ponúkajú, aby mohol kritizovať, že mu to nedali.*
- *Ktovie ako ďaleko je od troch krížikov k nečitateľnému podpisu.*
- *Cena dobrých skutkov klesá viacnásobným predajom.*
- *Satirik má iba takú cenu, akú na neho vypíše.*
- *Charakter je tak ľahké niešť, že to mnohým pokríví chrbticu.*

- *Nič nie je také dokonalé, aby to človek nemohol pokaziť.*
- *Byť veľ'avravným neznamená veľ'a hovoriť.*
- *Mikropovedka: ... O pravde šiel s pravdou. šiel ďaleko. Česť jeho pamiatke.*

J. V. Agin

Nákazlivé choroby a med

Mnohé vedecké výskumy dokázali antibakteriálne účinky medu, podobné účinkom penicilínu a streptomycínu a účinky proti mikróbnym jedom v tele. Účinnosť tejto vlastnosti medu závisí od rastlín, z ktorých včely zbierali nektár. Napríklad lipový kvet má silné účinky na hnisavé baktérie - koky, a to aj v zriedenom roztoku 1:160. Iné medy pôsobia na ne v zriedení 1:5 - 1:20. Med účinne pôsobí na nebezpečného *Trichomona vaginalis*, pôvodcu ťažko liečiteľnej ženskej choroby (colpitis trichomonalis). Med vytváraný včelami z kvetov tabaku a včelami krmnými priemyselným cukrom nemá antimikrobiálne účinky (píše Mladenov z Bulharska). Med svojím obsahom fruktózy pomáha spaľovať alkohol. Človek, ktorý ho priveľa požil, vytriezvie po požití 125 g medu, lebo do ľudského organizmu sa dostanú veľmi výhodné, biologicky vysoko hodnotné látky nachádzajúce sa v tomto neobyčajnom dare prírody.

T. Štrnál

Choroby srdca a med

Srdce človeka je v činnosti už pred jeho narodením v tele matkinom a pracuje do poslednej chvíle života. Zastavením srdca sa končí aj život. Ako uvádza lekárska veda, dôležitá celoživotná práca srdca vyžaduje aj dokonalú vysokohodnotnú pohonnú látku - potravinu. Touto látkou je glukóza, ktorú dostávame a dodávame v mede, ako hotovú živinu. Na základe dobrých výsledkov s medom v Nemecku vyvinuli bielkovín zbavený sterilizovaný 20 - 40% medový preparát pre injekcie - "Woelm" pod značkou "M2 a Melvin M2". Tieto intravenózne injekcie M2 sa na univerzitných klinikách v Marburgu a v Mníchove s úspechom dávali pacientom trpiacim srdcovými chorobami a poruchou krvného obehu. Podľa skúseností sú tieto medové injekcie najúčinnnejšie.

(Pokračovanie na 8 strane.)

P O L I T I C K É M I S I E

Symbolicky na misijnú nedeľu, dňa 18. 10. 1992 začali predstavitelia KDH p. Ján Petrik, poslance FZ a p. Peter Haľapka, regionálny tajomník svoju politickú misiu na Orave.

Obaja sa zúčastnili na zhromaždení členov klubu a sympatizantov KDH v Tvrdošine. Vo svojich neformálnych vystúpeniach vysvetlili prítomným bližšie minulé a súčasnú politiku KDH. Spoločne, vo vzájomnej diskusii boli vysvetlené najpálčivejšie otázky dnešnej doby.

Zhromaždenie zhodnotilo dotejšiu činnosť KDK Tvrdošín a stanovilo nové ciele v desaťbodovom programe. Klub sa chce v ďalšom období zamerať:

1. Na zriadenie Charity pre zber a vydávanie šatstva a iných osobných potrieb, pre sociálne slabých občanov.

2. Pokračovať v charitatívnej pomoci do zahraničia - na Ukrajinu, kde pôsobí rodák z Vavrečky, páter Matkulčík, - do Tanzánie vo východnej Afrike, pre malomocných, kam začala prúdiť pomoc z Tvrdošína ešte za bývalého režimu.

3. Založiť divadelný krúžok.

4. Zabezpečovať propagačnú činnosť kresťanstva, kresťanskej literatúry a charitatívnych akcií.

5. Zabezpečovať propagačnú činnosť politiky KDH.

6. Založiť športovú organizáciu mládeže SOKOL, a to najskôr volejbalového oddielu žiakov.

7. Pokúsiť sa nadviazať priateľský kontakt s kresťanskou stranou v zahraničí.

8. Organizovať kultúrne a spoločenské akcie pri rôznych príležitostiach.

9. Operatívne reagovať na potreby a akcie vyplývajúce zo vzniku samostatnej Slovenskej republiky a tak napomáhať fungovaniu nového štátneho celku.

10. Riešiť úlohy vyplývajúce z budúcich komunálnych volieb.

Zhromaždenie obveselilo svojim kultúrnym programom žiaci z cirkevnej školy a známy tvrdošinský gitarista Jurko Jurčí.

Ing. Ján Marec
predseda KDK Tvrdošín

Podujatia MsKS do konca roku 1992

Popri bežných pravidelných činnostiach, nácviokoch, kurzoch, prenájmov priestorov, premietaní filmov, schôdzach či iných službách MsKS upozorňujeme na tieto ďalšie podujatia pre verejnosť:

- PIATKOVÉ DISKOTÉKY PRE MLADÝCH - veľká sála od 19. do 23. hodiny

- 8. 11. o 17. hod. **Chrámový koncert** v kostole Najsvätejšej Trojice: Ján Vladimír Michalko - organ Peter Michalica - husle Ladislav Nethyba - bas (spev)

- 11. 11. **Výchovný koncert** pre ZŠ

- november 10. výročie SPIEŽOVCA

- 6. 12. **Folklorný program** pre dôchodcov

Mikuláš pre deti celého mesta

- 11. - 12. 12. **Výstava poštových holubov**

- 19. 12. **Vianočný koncert**

Choroby srdca a med

(Dokončenie zo 7. strany)

Zdravotný stav pacientov sa už po prvých dávkach zlepšil. A injekcie mali blahodárny účinok aj na celkový zdravotný stav pacientov. Tieto preparáty pôsobia priamo na insuficientné (oslabené) srdce ako regulátor nepravidelnej činnosti z porúch látkovej premeny srdcového svalu. Jeden z najslávnejších srdcových odborníkov Dr. Koch platne prehlasuje, že med je najdokonalejšia prírodná pohonná hmota pre srdce. Med obsahuje látku, ktorá v srdcovom svale zvyšuje využitie glukózy. Túto účinnú látku nazývame "Glykutin" - utilizátor - zužitkovač glukózy. Rozširuje vencové cievy a znižuje krvný tlak. V Bologni v Taliansku vyrobili tiež liečivo z medu "Ergosio" - je to 40% roztok medu zbavený proteínov a pigmentov. Podáva sa injekčne do žíl, alebo do svalov. Vedeckí pracovníci aj tu vysoko ocenili liečivú vlastnosť medu.

T. Štrnál

Stolný tenis

Výsledky I. divízie mužov po 5. kole

1. SCP Ružomberok	5	5	0	0	69:21	15
2. Prievidza "B"	5	4	0	1	57:33	13
3. Brezno	5	3	1	1	47:43	12
4. Nižná	5	3	0	2	51:39	11
5. Radola	5	2	2	1	47:43	11
6. IS B. Bystrica	5	2	1	2	44:46	10
7. Tvrdošín	5	1	2	2	42:48	9
8. Rimavská Sobota	5	1	2	2	40:50	9
9. Podbrezová	5	1	1	3	39:51	8
10. Lok. B. Bystrica	5	1	1	3	33:57	8
11. Žilina "B"	5	1	0	4	37:53	7
12. Okoličné	5	1	0	4	34:56	7

Úspešnosť hráčov Tvrdošína po V. kolách:

1. Bielik Pavol	20	14-6	30-19	70,0%
2. Farský Peter	19	8-11	19-25	42,1%
3. Drbiak Zdeno	20	8-12	26-25	40,0%
4. Dulík Andrej	20	6-14	16-29	30,0%

Tabuľka I. divízie dorastu po V. kolách:

1. Rudina	5	5	0	0	39:11
2. Tvrdošín "B"	5	4	0	1	28:22
3. Martin	5	2	1	2	30:20
4. Nižná	5	2	1	2	23:27
5. Radola	4	2	0	2	17:23
6. BZ Ružomberok	5	1	1	3	22:28
7. IS B. Bystrica	5	1	1	3	20:30
8. Čadea "B"	4	0	0	4	12:28

Tvrdošín ■ Tlačový orgán Mestského úradu ■ Vydáva MsKS Tvrdošín ■ Zodp. redaktor: Jozef Miloslav Bašista ■ Vychádza raz mesačne ■ Náklad 200 výtlačkov ■ Noviny pripravil systémom DTP ODBOR ROZVOJA SYSTÉMOV RIADENIA a vytlačilo reprografické stredisko OBC HODNĚHO ÚSEKU, ORAVSKÁ TELEVÍZNA FABRIKA, a. s., Nižná.

Spoločenská rubrika

V SEPTEMBRI SA NARODILI:

4. 9. Jaroslav Tóth, 5. 9. Romana Luptáková, 6. 9. Katarína Beňová, 8. 9. Júlia Rakytová, 12. 9. Jakub Kuloštiak, Lenka Habovská, 13. 9. Alan Adamča, 14. 9. Zuzana Kostelanská, Diana Žuffová, Dárius Huraj, 17. 9. Veronika Bandošáková, Anton Diežka, 19. 9. Martin Malast, 23. 9. Alexandra Šoltéssová, 25. 9. Ivana Slovíková, 27. 9. Táňa Bedrichová

NOVOUZAVRETÉ MANŽELSTVÁ:

2. 9. Vladimír Letaši - Miroslava Kanderková
5. 9. Peter Kozák - Elena Kubalová
12. 9. Pavol Kuloštiak - Zuzana Kakačková
19. 9. Miloš Glonek - Lubomíra Tyrolová
26. 9. Dano Lukáčik - Anna Klimčíková
26. 9. Marián Bistar - Jana Šipošová

ODĚŠLI Z NAŠICH RADOV

1. 9. Ján Balún - 73 ročný
4. 9. František Plašťák - 44 ročný
12. 9. Michal Rapša - 23 ročný
16. 9. Martina Mahútová - 20 ročná
27. 9. Margita Kulkovská - 68 ročná

SEPTEMBER V METEOROLOGICKEJ SKRATKE

Prvý jesenný mesiac roku 1992 ukončil tohoročné dlhotrvajúce letné tropické dni a dá sa povedať, že ako v teplotách, tak ani v počasí nevybočil z kolají dlhodobého normálu. Najchladnejším dňom bol 5. september, keď priemerná denná teplota (PDT) klesla na +8,67 °C a naopak najteplejším dňom bol 12. september s PDT +16,67 °C. Teploty namerané ráno (o 7,00):

max.: 01. 09. +20 °C min.: 19. a 20. 09. +4 °C priemer za mesiac: +9,2 °C.

Teploty namerané na poľudnie (o 14,00):

max.: 10. a 12. 09 +22 °C min.: 05. 09. +9 °C priemer za mesiac: +17,2 °C.

Teploty namerané večer (o 21,00):

max.: 03. 09. +18 °C min.: 07., 17. a 18. 09 +8 °C priemer za mesiac: +11,37 °C.

Na základe zameraných denných teplôt nám potom vychádza PDT v mesiaci SEPTEMBER 1992 +12,59 °C, (pre porovnanie: vlni to bolo +14,24 °C a v roku 1990 +10,86 °C).

Z hľadiska počasia bolo: 8 dní - jasno a slnečno, 10 dní - polojasno, 3 dni - oblačno a 9 daždivých dní.

Ing. Igor Hodorovský

PROGRAM KINA JAVOR

1. 11. 1992 o 17,00 a 19,30	PREHINTÍ PROTI PREHINTÝM	Franc. MN
2. 11. 1992 o 19,30	ROBIN HOOD	USA MP
4. 11. 1992 o 17,00 a 19,30	KROKODÍL DUNDEE II.	Austr. MP
6. 11. 1992 o 17,00 a 19,30	DVOJČATÁ	USA MP
8. 11. 1992 o 17,00 a 19,30	CAUSA WARDOVCOV	USA MN
9. 11. 1992 o 17,00 a 19,30	POZRI, KTO HOVORÍ I.	USA MP
10. 11. 1992 o 17,00 a 19,30	POZRI, KTO HOVORÍ II.	USA MP
11. 11. 1992 o 19,30	HONBA NA PONOKU	USA MP
12. 11. 1992 o 19,30	LEPŠIE JE BYŤ BOHATÝ A ZDRAVÝ	
	AKO CHDOBNÝ A CHORÝ	ČR MP
13. 11. 1992 o 19,30	PODČIARKNUTÉ, SČÍTANÉ	Franc. MP
15. 11. 1992 o 17,00 a 19,30	NOČNÁ MORA Z ELM STREET IV.	USA MP
17. 11. 1992 o 19,30	HIGHLANDER II.	USA MP
18. 11. 1992 o 19,30	GET BACK	Angl. MP
19. 11. 1992 o 17,00 a 19,30	BATMAN SA VRACIA II.	USA MP
18. 11. 1992 o 17,00	ROCK A DODLE	USA MP
20. 11. 1992 o 19,30	JAMES BOND: DYCH ŽIVOTA	USA MP
22. 11. 1992 o 17,00	KRÍDLA SLÁVY	Holan. MN
23. 11. 1992 o 19,30	MARTA AJA	ČR MP
24. 11. 1992 o 19,30	HUDSON HAWK	USA MP
25.-26. 11. 1992 o 19,30	PRETTY WOMAN	USA MN
27. 11. 1992 o 19,30	MALÁ ZLODIEJKA	Franc. MN
29. 11. 1992 o 17,00 a 19,30	KOMANDO	USA MP
30. 11. 1992 o 19,30	HRÁČ	USA MN

DETSKÉ PREDSTAVENIA O 13,30 HOD. VSTUPNÉ 5,- Kčs

1. 11. 1992	Krušnohorské rozprávky	ČR
8. 11. 1992	Číslo 5. žije I.	USA
15. 11. 1992	Číslo 5. žije II.	USA
22. 11. 1992	Jonatana a čarodějnice	Rakúsko
29. 11. 1992	Dívě labute	SNS